

1-ին էջից

Դա անդամակերացնելի սփյուռքուն է ու անընդունելի անդամասխանավություն մեր ժողովրդի համար անենակենսական խնդիրներից մեկի վերաբերյալ։ Մինչեւ, անհրաժեշտ գիտելիքներ ունենալու եւ ԵԱՀԿ Նելսին կյանք եղափակիչ ակտը, ՍՍԿ կանոնադրությունը եւ միջազգային իրավունքի հիմնարար սկզբունքներին վերաբերող փաստաթերթ կարդայած դեմքուն կարելի էր դարձել, որ աշախտային աճրողջականությունը գործում է միան այդ կազմակերպությունների անդամ դեռևսունների հարաբերությունների կարգավորման համար։ Մերժությանի եւ իմբոնորությունը, անկախացող ժողովորի միջեւ գործում է իմբոնորության իրավունքը։ Ազելին, այդ իրավունքն ունի միջազգային իրավունքում բաձրագույն կարգավիճակ։ Անցած տարիներին հրամարակ-վել են խնդիր կարգավորման նախորդ երեք նախագծերը, որոնց վերաբերյալ բանակցություններն այս կամ այն դաշտառով սաղմակեցին։

Կաթոլիկ են տաղաման ղաքարների մեկն է այս է, որ դրանցից որեւէ մեկի հիմքում ճշագագային իրավունքի սկզբունքները դրված չեն եղել, անեն ինչ կառուցված է եղել ղաքարնակ առեւտրի վրա: Որպես Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման հիմք արաջին անգամ իմբնորուման իրա-

Տիկին Շահնշահը մես է հայության բանակցություններին ԼՂՀ մասնակցության մասին»

- Այսինքն եթե բանակցություններին մասնակից չէ Ղարաբաղը, սա հենց սկզբունքի համար է ուստի առնելով:

- 2008 թվականի գարնանը ստեղծվեց շաբաթում հայաստանական պատմություն էր տալիս հայելու հայկական կողմից հիմնական պիտազը: 2007-ի նոյեմբերին Սաղիդյան սկզբունքներն արձագրվեցին որպես հիմք՝ խնդրի կարգավորման համար, եւ այդ փաստաթուղթը ունի մեկ շատ էական ու սկզբունքային տարբերություն՝ նախորդ բոլոր նախագծերի համեմատ: Այստեղ հիմնորոշման հրապունքն արձանագր-

Վիմ է որդես կարգավորման սկզբունքներից մեկը: Իհարկե, այստեղ ես իհշատակվում է տարածքային ամբողջականության սկզբունքը, ինչի մասին նույնի նախորդ հարցին դատախանելիս: Ավելացնեմ միայն, հարցը վերջնականորեն փակելու համար, ոռնքանի համապատասխան ժամանակին Բավում դարձարանեց այդ երկու սկզբունքների առկայության անհրաժեշտությունը, նույնույն, որ այս հակամարտության մեջ կա երկու տարբեր բաղադրիչ՝ միջնական և բարեզանական, որդես Աղրեջան-Հայաստան հակամարտություն, եւ այստեղ գործում է տարածքային անբռնօպջականության սկզբունքը, եւ ներին, ինչու Կոստովյում, Ելենային Ղարաբաղի եւ Աղրեջանի միջեւ, որի դարձարանը գործում է ինքնորոշման սկզբունքը: Բանակցությունների կողմերը եւ համապատասխանելու, Մադրիդյան սկզբունքներում արձանագրելով ինքնորոշման իրավունքը, շատ լավ հիմք ստեղծեցին ԼՂՀ ներկայացուցիչներին բանակցությունների սեղանի ժողով վերադարձնելու համար: Ավելին, 2008-ի գարնանը դրան ավելացան ես երկու գործուն: Դրանցից մեկը նախագահական ընտրություններն են Հայաստանում ես նոր նախագահի դաշտունի սահմանումը, մյուսը, որ վերջին երկու տարիներին ԼՂ իշխանությունները հստակորեն հայտարարում են, թե որեւէ փաստաթուղթ, որը կնետավոր-

վատանում է, թեև ԼՂԴ դեմքն անթերի է միա
ջազգային իրավունքի տեսակետից: Ինչը ու
որովհետեւ նոյն Սաղրիոյան սկզբունքների
արդեն իրադարձությունները առաջանալու
աշխատիքը, թեև ունի շահեկան տարբերա-
թյուն նախորդ նախագծերի համեմատ, ինչը
մասին արդեն խոսեցի, սակայն նրանու
վեց կետ է նախատեսված՝ որպես «Ճանա-
դրահային բարեկա» ու այն բոլոր կետեր, ո-
րոնք արտացոլում են Ադրեօնի ձգտումները՝
ըստ՝ դարձ եւ հսկալ ձեւեկերպված են, ինչ-
հայկական կողմի ձգտումները արտացոլու-
կետեր մերմ ասած ճշուծուն են: Այդի եղանակը
է առանձին հոդվածով մանրանասն վերլու-
ծելու այլ փաստաթուղթը, այդ դաշտառու-
ավելացնեմ միայն, որ փաստաթուղթը գլխի
վայր ցուցում է հակամարտության բնույթը:
ԼՂԴ կարգավիճակի հարցի լուծումը թողնեն-
լով վերջում: Կոսովոյի օրինակը դարգործու-
ցուց ավելց, որ հակամարտությունները խո-
րանում են, երբ կարգավիճակի հարցը հետ-
աձգվում է՝ առաջին դյան մեջևով ածան-
ցյալ հարցերը: Ահա թե ինչու Կոսովոյու-
2004-ի լուրջ բախումից հետո փոխվեց ռազմ-
մակարությունը եւ հաջորդ տարվանից սկս-
վեցին կարգավիճակի որոշման աշխա-
տանքները:

- Կոստյոյի վերաբերյալ Հաճայի դաշտանի որոշմանը կարծեմ Դուք եղած ներից արքեր դիրքորոշում ունեմ:

կան եւ այլն: Թեեւ Հայաստանում բաղաբականությանը զբաղվողները կարծում են, թե ամեն ինչի, այդ բվում եւ հակամարտությունների լուծման հիմքում դարձունակ առեւտուր է: Դատարանը անդրադարձել է նաեւ հարցի բաղաբական բաղադրիչին: Առել է, որ անկախ այն բանից, որ հարցը բաղաբական բաղադրիչ ունի, եւ կարող է անգամ ունենալ ինչ-որ առումով անբարենպաս բաղաբական հետեւանմեր, սակայն իր գործն է դրանք մի կողմ թողնել եւ իրավական հարցին իրավական կարծիք տալ: Կոստվոյի գործը, դատարան նմանելուց մինչեւ կարծիքի հրապարակումը ունեցել է Երկու տարվա ընթացք: 36 Երկիր, այդ բվում Ադրբեյջանը կարծիք է Ներկայացրել եւ մասնակցել է այդ անբողոք ընթացքին, Հայաստանը՝ ոչ: Ավելի անփոփք եւ անլատախանառու վերաբերմունք հնարավոր չէ դատկերացնել: Մինչդեռ այս գործը մեզ հաճար ունի բացահիկ նշանակություն՝ որբես իրավական լուծման մողեն:

Դայաստառը ու Ըստայի առաջարկագրությունը
դեմք է անթերի դաշտան լինեն այնոխիս
զարգացումների, որոնց արդյունքում Լեռնա-
յին Ղարաբաղի խնդիրը եւս կհայտնվի Մի-
ջազգային դատարանում։ Ընդ որում, ան-
կախ Քայաստանի ցանկությունից եւ ա-
ռանց Երևանի համաձայնության։ Դա կա-
րող է անել Ադրբեյջանը, եթե համոզվի, որ

ինը ավելի դատրաս է դատարանում իր դիրերը դատավանելու, բայ ԼՂԴ-ը կամ Հայաստանը: Քանի որ գործնականում անհնարին է, որ Աղրեցանը ստրագի ԼՂԴ անկախության առնչվող որեւէ փաստաթուղթ, աղա միանգամայն հնարավոր դեմք է համարել, որ Մինսկի խնդրում համաձայնություն լինելու դեմքում համանախազան երկրները կարող են դիմել դատարան: Դեմք է Հայաստանում լավ գիտակցեն, որ այդ դեմքներից որեւէ մեկուն բռնորովին էլ չի կարելի վաստի լինել, որ Կոստոնի հարցում այդորի սի կարծիք է հրատարակվել, ուրեմն նույնը կարվի մեր հարցում: Իհարկե, միջազգային իրավունքի ժեսակետից Ղարաբաղի դեմքը անգամ մի շաբաթ առավելություններ ունի Կոստոնի մկանամաբ: Բայց դատարանը դատավոր չէ ինը գտնել իիմնավորումները, աղացուցել դեմքի համարատասխանությունը միջազգային իրավունքին: Եթե հարցը նմին դատարան, Ղարաբաղը դիմի գնա դատարակ՝ դատավանելու իր դիրերը, և Հայաստանը կարող է զնալ՝ որքես ԱՍԿ-ի անդամ երկիր: Եթե Հայաստանը դատրաս չինի այս ամենին՝ ակնհայտուեն լինելու է հակառակ որոշումը: Նետեաբար դեմք է օր առաջ դատրասվել նման զարգացումների, իսկ դրա համար անհրաժեշտ է առ մեծ ծավալի ճամանակահական աշխարան անել: Կոստոնի գործով կուտակվել է ահետի փաստավան նյութ, որ ներկայացրել են սարքեր երկրներ: Շատ լավ դեմք է ուսումնասիր-վեն կողմ եւ դեմ կարծիքներ ու դրանց հիմնավորումները: Դեմք է ստեղծվի փորձագիտական կառույց, ոչ մեծ թվով ճարդկանցից կազմված, ներգրավվեն օսարեւերյա փորձագետներ, առ լուրջ աշխարան սարվի այլ երկրների կարույցների հետ:

- Առ երկարաւուն աշխատանի մասին
Եվ խոսում:

-Այդ աշխատանիների անհրաժեշտության
մասին տարիներ շարունակ եմ խոսել: Այսօր
դրա ուսացումը կարող է ունենալ աղետայի
հետևանքներ: Սակայն առանց լուրջ գիտե-
լիների մեր ներկայացուցիչները չեն կարող
հիմնավորել դիրքորոշումներն ու դաշտա-
նել Լեռնային Ղարաբաղի շահերը: Բարե-
բախտաբար ՀՀ խնդրում մենք ունենի անթե-
րի կողմ, դա իրավական բաղադրիչն է, եւ
բանակցություններում այն դեմք է մեզ հա-
մար լինի մեր դիրքերի դաշտանության
և ՀՀ պատմական անձնության պահպանի

իինսական զենքը:

- Անչու նոյն բանը արտգործնախարարության ցանկում չեն ենթադրված:

- Ծան, արտգործնախարարությունում ոչ
թե մասնագետներ են աշխատում, այլ լաւ-
ունյաներ: Այն աշխատանքը, որի մասին ես
խոսում եմ, կարող են եւ դեմք է անեն մա-
սնագետները, լաւունյամերը դրա արդյունք-
ները դեմք է կիրառեն: Դապահովում Կոստնե-
յի հարցի բնարկնան ժամանակ սարքեր եր-
կրների դատվիրակությունների կազմում
հիմնականում աշխատում էին ճամփարա-
ներ:

Վի առանց իրենց մասնակցության, իրենց հաճար ընդունելի չի լինի: Փաստում Լեռ-նային Ղարաբաղ դիվանագիտութեան հայ-սարքում էր, որ Դայասաւան այլևս չլետք է ներկայացնի իր շահերը: Դայասաւանի նո-րդնիր նախագահը հիմնալի հիմքեր ունենալու հայտարարեցու, որ իննոնրուսկող Լեռնային Ղարաբաղ այլևս իննոնուուն դետք է մաս-նակցիք բանակցություններու: Դանամա-խագահներն արձանագրել են իննոնրու-ճան իրավունքը որոշում կարգավորման սկզ-բում եւ չին կարող կամայականորեն մեր-ժել այդ միջազգային նորմի կիրառման ա-ռաջին հսկ բայլը:

- Սակայն հիւռում են նախագահական ընտրություններից հետո ստեղծված բարդ ներխաղաքական իրավիճակը...Քիմա կա-րո՞ղ ենք ըսկել իրավիճակը:

- Իրավիճակը բացաձակաբես նշանակություն չունի, միայն հակառակը, կարծում են ամենաբարդ իրավիճակներում միայն բոլոր մասնակիւր են բոլոր հարցերի հանդիպության համար: Ինչ վերաբերում է այսօրվան, աղա այդ հնարավորությունն այսօր էլ կա, որովհետեւ հանգամանքները չեն փոխվել բացաձակաբես: Դա ամենակարեւոր այլն է, որ դեմք է ամեն Քայասա-նի հիմնանությունները: Քայականը դեմքում ասցվում է, որ Քայասանն իմբը չի հար-ցում է Չ դուքսի հիմքուանը իմ հարցում:

- Այդ անելու համար ինչը է դակաստամ կամքը, գիտելիքների դակաստը, թե համարակալիքների դակաստը:

- Յավիր Հայաստանում ընդունված չէ որևէ (ոչ միայն ԼՂ) հարցի լուծնան համար օգտագործել այն մեխանիզմները, որոնք իշխանությունը կատարում է այս կայացած երկրում օգտագործվում են անվերադափորներ: Դարձերի լուծումները նախաղատքառում են մասնագետները, իշխանությունը ապահովությունը՝ առաջարկությունը և բացասական հետեւանմերով են ներկայացնում են բարախական ճարմիններին, որոնք ընթառվում են այս կամ այն արքերակը: Մինչեւ ներ երկրում, թե՛ւ այս խոսվում գիտելիիք ու գիտության կարեւորության մասին, սակայն ամեն ինչ որոշվում է դաշտույաների դարգունակ դասկերացումներով: Զեթի ուղենա այդ մասին խոսել, բայց սիհղված են հիշեցնել, որ 2005-06 թվականներից իսկական կարգուրման վերաբերյալ մի շարք գիտական համեստներում

- Այժմյան իրավիճակը, փասորեն հայկական կողմի համար բարենպաստ չեն համարում...

- Յավո՞ր, իրավիճակը ժարուհակաբար

- Յավիր, անգամ Արդարադառնության միջնական շահագույն դատարանի կարծիքի հրապարակությունը կունհից հետո էլ Պայասանի իշխանությունը ների ներկայացուցիչները չեն տեսնում, ու ինքնորոշման հրավիլնը գործող նորմ է միջնական շահագույն դատարանի շահագույն դատարանը: Այս գամ հիշում եմ, երբ 2008 թվականին «Ազգագույք» մի հոդված էր հրապարակել, փորձեցին դատասխան մի այլ հոդված հրապարակել, որտեղ ճեւակերպել էին, որ ինքնորոշման դատարանը կիրառանա հետ կաղպահ հոյսուր կարող են ունենալ կամ ազգայնա մոլոներ կամ ոռոմանշիկները: Մինչդեռ Կոստանդնովի կողմանի վերաբերյալ կարծիքի հրապարակությունը ցույց տվեց, թե այդդիսի լուծում կարող են անկանություն միայն հրատու մարդիկ, ովքեր ունեն անհրաժեշտ գիտելիքներ ու հմտություններ եւ կարող են աշխատել, որդեսզի այդ դրականությունը ունենա իրենց հետ ասարքնող խնդիրների մեջ: Երբ հրապարակվեց Կոստանդնովի վերաբերյալ կարծիքը՝ Պայասանում երկու խունք տեսակետներ ճեւակեցին. ճեւկի ներկայացուցիչները հայտարարում էին, որ սա նախադեռ է դարձնարարական խնդիր կարգավորման համար, մյուս սինը՝ որ բաղադրական որոշում է, ԱՍՍ-ի ճնշեման տակ եւ որեւէ նշանակություն չկարող ունենալ: Երկու տեսակետներն էլ հնացեցնում էին անտեղյակ բաղադրական գործիքները, եւ իրականության հետ կատ չունեն: Նախ, իիհարկէ, դատարանի այդ կարծիքը չի կարող ինքնարեքարաք տարածվել բոլոր հակամարտությունների վրա, այս միահամանանակ մի մորել է խնդրի հրավական կարգավորման համար: Ընդ որում գործընթացը գրեթե երկու տարի տևեց: 2008-ի սեպտեմբերին ՍՍԿ-ի գլխավոր ասամբլեայում Սերբիան իր հարցադրությունը ներկայացրեց Պայագայի դատարան եւ Գլխավոր ասամբլեան դրականորեն արձագանքեց: Այս հարցի բնարկումը գլխավոր ասամբլեայության միջնին շատ հետաքրքիր էր, որովհետեւ որդարանը էլ տարօրինակ է, մի շարֆ երկրներ, ովքեր կուղում էին Կոստանդնովի անկախությանը, դեռ էին, որ հարցը զնա միջազգային դատարան դրանց մեջ էին Ալբանիան, Սիացյալ Նախանդանությունը եւ էին մի շարֆ երկրներ: Սա կարծում եմ ակնհայտության ցույց է տալիս, որ բաղադրական շահագույն դատարանը դրանց մեջ միջազգային դատարանի մասին մեղմ ասած լիբածիք չէին եւ լավ չէին դատկերացնելու համար այս պահին:

նում, թե ինչ է կատարվելու հետո: Ազերին
դա նաև վկայում է, որ խաղաքական որոշում
չէր դատարանի որոշումը, որպեստեւ հակա-
ռակ դեմքում Միացյալ Նահանգները դիմու-
թեա չիներ, որ հարց գնար դատարան: Ավել-
ին՝ Ստրիփի արտօնութեան իր եղանակ-
փակիչ իսուսում հայտարարեց, թե դաստա-
կան օր է Ստրիփի համար՝ հարցն իր հա-
մար լուծված համարելով....

- Բայց, խոսքանաւոր, բահակառակ դրդիչներ կային այդ որոշման համար...
- Իհարեւ, յուրաքանչյուր հայր, այդ թվուն ևս, ունի տարբեր բաղադրիչներ՝ բաղադրական, իշխանական, դասնական, ռազմա-

Ի՞նչ անել ուզբեկին, հային, վրացուն
ել 5-ամյա կաղութաշյա Դենիսին

Օրեր առաջ ռուսական Տվերի մարզի Կայսարին գլուխախալահցից տիղի ռուսները, հայերը, ադրբեյջանցիները եւ Վրացիները դուրս են վիճնդել միջինասփառիներին: Վերջիններս բացառապես աշխատել են գյուղաքաղաքի ժնարարական ղողուում (Կայսարինում այժմ ընթանում է հանգսյան սների ակտիվ ժնարարություն - Դ. Ա.), իսկ միջադեմի դատապահ եղել է այս, որ մեկ-երկու ուղբեկներ գիտեր դրդել են ռուս աղօնակի: Բնականաբար փորիկ բնակավայրում բոլոր ճանաչում են միջանց, եւ ռուսներ անմիջադեմ դիմել են ծայրահետ միջոցների. բացի բուն ֆիզիկական ճնշումներից, նրանի դասանացել են տեղի իշխանություններից վսարել բոլոր միջնասփառիներին, ընդ որում, ինչ-ուրեմն նույն է ռուսական «Իզվեստիա»-ն, բողոքի ակցիաներին ռուսների կողոքին մասնակցել են նաև տեղի հայերը, Վրացիներն ու ադրբեյջանցիները: Որուսական արյունները փաստում են, որ Կայսարին իշխանությունները ընդառաջ են գնացել ցուցարաններին, եւ այսու գյուղաքաղաքում գոնե մեկ միջինասփառի չեն գտնի... «սակայն հասկաղես երեկոյան ժամերին Կայսարինում հավաքվում են հարբած «մուժիկների» խմբեր, որոնք եւ, հավանական է, կարող են նոր ազգամիջան խորվությունների հիմք դառնալ», գրում է «Իզվեստիա»-ն:

սանցիների կեսից ավելին՝ ՛ռլց 70 տոկոսը, դեմ են բարեկամության ու օտարեւակրացիների հետ: Կարգվածների 60 տոկոսը կտրականացնես դեմ կյանի, եթե իր ազգականը ամուսնանա միջինասփառու հետ 65 տոկոսը չի հանդուրժի չեցն ազգականին, 63 տոկոսը՝ արարին իսկ 54 տոկոսը համաձայն չէ հայերի, Վրացիների եւ ադրբեյջանցիների հետ բարեկամանալուն: Նախորդ արհեներին կոնկրետ հարավորվել կասիների նկատմամբ «վիրո ցուցանիշները» շա ավելի բարձ էին իսկ այժմ ռուսները գերադասվություն են այսին առավելագույնը եվրոպացիներին, նվազագույնը՝ բելառուսներին, ուկրանացիներին, մեծ մասամբ՝ հենց ռուսներին Այս հարցումները փաստորեն եւս մեկ անգամ արացուցում են, որ Ռուսաստանը «ի՞նչ անել» հարցու դատապահանում է՝ «չընդունել» Սակայն արդյոյ սա՞ է հարցի լուծումը: Լինելով հայկական կայսրությամ իրավահաջորդ՝ այսօվա Ռուսաստանը դարձաբեն «դարավագր է» ոչ միայն ընդունել, այլև տեղափորել, դաշտամեջ հազարավոր միջարաների, եթե իհակե ցանկանում է դաշնականացնել գույքությունը, ցանկանում է աշածու իր գերիշխամությունը՝ թեկուց հետխորհպային երկների վրա: Իսկ վերջիններիս բաղադրական չընդունելով Ռուսաստանը միթք լուծում է այս խն-

Ուսասատանյան «միջրացիոն դաշտազմները» այն հարցերից են, որտեղ ոչ այնքան կարևոր է «ո՞վ է մեղավոր» հարցը, որքան «ի՞նչ անել»-ը, բայց որ առաջին հարցի դատասխանը ոչ այնքան միանաւակ է. Ուսասատանում բազմաթիվ միջանձնելու հետն գգում են հրավագործկ, իրենց դահում և ունենալու սկզբունքով, եւ հետն նամակ վերաբերնունի էլ արժանանում են: Մյուս կողմից, սակայն, արդարացի չի լինի չնկատել, որ միջրանձները, հատկապես միջինասիհացիոները, բազմից նախաձեռնում են քննություններ երիտասարդ, անզամ նանկահասակ ազիկներ մկանամբ, իրահրում են ազգամիջյան բախումներ: Այնուա ո՞ւ ի՞նչ անել:

դիրք: Մյուս կողմից է, անուում միջրանձները, ինչուս արդարացիուն են ռուսները, չեն ընդունում ռուս հասարակության սկզբունքներն ու ավանդույթները, չեն դարձնում յուրային, հետեւաբար՝ ինչո՞ւ դեմք է ընդունվեն, ինչո՞ւ դեմք է «իրենց աշխատանքներ սիրություն տրամադրեն միջանձնին» միայն նրա համար, որ Ուսասատանը դառնա գերստություն, իսկ շարային ռուսին, որն աղրում է շշանում և որը լուծում է օրվա հացի խնդիր, հետաքրիզում է, թե եր դեմք է Ուսասատանը դառնա գերստություն, մանավանդ որ «Եկանձներ իրենց լավ չեն դահում»: Կարեւու են նաեւ նկատել, որ Ուսասատանում այսօ էականութեն փոխված է միջ-

Թերեւ այս հարցի լավագույն դատասխանը տպիս է օրեր առաջ Ռուսաստանի 140 բնակավայրերում անցկացված սոցիոլոգիական հարցումը։ Պարզվել է, որ ռուսաս- րանների կազմը։ Եթե նախկինում այնտեղ մեծամասնություն էին կազմում կովկասիները, ապա այժմ միջինասիացիները լրուեն «դաշտել են Ռուսաստան»։ Ըստ

որում, եթև որեւէ հանցանի մեջ մեղադրվում է, ասենք, սազիկը, աղառու հասարակությունը սովորաբար հանցագործի դիտակ է տալիս ամբողջ միջինասիացիներին, նույն է նաև կովկասիցների դարագոյնը: Կարծում եմ նույն ժաշկի օւրբային ռուսին հետարքում է կամ գիտի՞ արյուն, որ իր երկիրը օրեւ առաջ ռազմավարական դպյամանագիր սուրագրեց Քայաստանի հետ, կարծում եմ նաև գիտի՞, որ «հոյսդ կարեւո» կովկասյան սարածաշրանում Ռուսաստանի ամենաբրեկանելի դաշնակիցը «իր հարեւան Վարդանի հայրենին է», իհարկէ՝ ոչ: Ինչու արդեն նույն ենի, Օրան հետարքում է միայն իր եկամտի աղբյուրը, որը «կտրու են ճարդիկ միգրանտները»: Սյու կողմից ձիւս են նաև այն դնդումները, որ այն աշխատանին, որով զբաղված է Ռուսաստանում միգրանտների մեծամասնությունը, ուստանեն ամենելին էլ չեն անի. «Ուս երեւոյան, երբ միջինասիացի միգրանտների հոգնած խումբը վերադարձնում է աշխատանիից» դեմի այն վայրը, որը նորանք բնակարան էին ամվանում, մեր մուժիկմերը հարթած թափառում էին խաղաղում, գրում է ռուսական դարբերականը: Նետեարա միգրանտներ աշխատանի չափուր տեղեր, որը լուրջ խնդիր կարող է դառնալ, իսկ աշխատանի տալով ռուսական դեստրոյումը մշամեխ կանգնած կին ազգամիջյան «դաշերազններ»-ի խնդրի առօտե, որի մեղավորի բացահայտումը, ինչու արդեն նույնին, կարեւոր չէ, առավել կարեւոր է՝ «ինչ անել», խանի որ այս վերջինի դատասխանը գտնելով՝ մեղավորներ առաջին հարցում այլեւս չեն լինի: Ինչ անել նաև «կառուտաշյա 5-ամյա Անմիս»-ի հետ, որի հայր հայ է, մայրը՝ ռուս, եւ որը ծնվել է Ռուսաստանում, երբեք էլ չի դադարելու իր հայրենին համարել Ռուսաստանը, երբեք էլ չի դադարելու բացականչել մերոն խփեցին, երբ ռուսական ֆոնքոլային հավաքականը գրավի հակառակորդ թիմի դարդարը: Ուրեմն իշխանեխ ինչ անել, մանավանդ որ ուզում են դառնալ ազդեցություն ունեցող գերերություն:

ՀՈՎԻԿ ԱՓՅԱՆ

Ոուսասանցիների 73 տկնող կուզենար լիւ երկիրը

Ուսասատանցիները համար անակնկալ են մատուցել սոցիոլոգներին: Պարզվում է՝ հարցման մասնակիցների 73 տոկոսը ուզում է մեկնել Ուսասամից: Գուցե դա հուսահատության, զայրությի, անեւանելիության զգացման դրսերում է, որին գումարվում է ոժքի ուղղությունը ներկայական կամ պատճենական դրսերում:

ηδρήπιοι πειραιώπινοι θετακόμηνοι κύανοις ήρηγοι:
Ουρητηρίδην δέσποινα ένειπεν εις, νορ αρηή
οποιαλικάν ηωαρωλιπεριάν μέσον
αποιμ ένο οικήριαζομέρ, φθινόμερ, ηκιασ-
θαψηπεριάν ορθωπούσο: Ήμαρηήκ
ηκιασθαψηψερηγήν ήντηρητηγήν ή-
ητεωλινέρηγο, απωλ` ψετραλκωποιγδάν
θημώιοι ρωτάρωαυθαδόνα ηωαεπούλη-
ύτερο: Ουψηραλκαν έτρηπητηπεριάν στηηψε-
λι ιψηρήδηρο ήτεν έτηρηγο ψετρωηράδε-
τε ήντηρητηγήν θωμάναλκουνέρη ά-
ναρητηρηπεριάνδρο, έτρε ρωτάρ ηωαεπούλη-
ηιτεηγηηήν στηηψι έτρε απεν ήντε, άνα-
ηωαεπημάν μαρητηπούλ, ηχηζης: Πωρη-

Օքաման ազդարարեց Իրավի դատերազմի ավարտը

Աֆղանստանից զորի դուրսթերման ժամկետն անհայտ է

Աֆղանստանից զորքի դուրսըթերման ժամկետն անհայտ է

րամդումը, կրթության համակարգի կատարելագործումը, գործազրկության կրթառումը եւ ԱՄՆ սննդսության նոցունակության բարձրացումը:

Խոսելով Աֆղանստանի դաշտազմի մասին՝ Օքաման ասել է, որ

«Եկող տարվա օգոստոսից» այդ երկ-

Ամերիկացիներն իրավ Ներխուժեցին 2003-ի մարտի 20-ին: 2010-ի սեպտեմբերի 1-ի դրույթամբ՝ այնտեղ սղանված ամերիկացի զինծառայողների թիվը 4421 է, բաղադրիական մասնագետների թիվը՝ մոտ 1000: Պատերազմի ժամանակ ամերիկյան զորքի թվակազմը հասնում է մինչև 170 հազար:

Ից: Զորի դուրսբերումը նախատեսվում է ավարտել 2011-ին:

ԱՊՀ մաֆիան հիմնավորվել է Փրանսիական Ռիվիերայում

ԱՐԴ ԵՐԿՐՈՆԵՐԻ կամ այսպես կոչված «ռուսական» ճաֆիան վերջերս ավելի ու ավելի շատ է անհանգստացնում Ֆրանսիայի հետանություններին: Ամցյալ ժաքարտ Սիցցայում ձերբակալվեցին Վրացական ճաֆիայի երկու անդամներ, որոնց կախածությունը մի շարք հանգառնորդությունների մեջ: «Քիուար»

«Ռուսական» ճաֆիայի ճախին է գրում նաև: «Դեյլի թելեգրաֆ» թերթը: Անգլիական թերթի սլյաներով, Ռիվիերայում ԱՐԴ ԵՐԿՐՈՆԵՐԻ թեալան հեղինակությունների կուտակումն այնան մեծ է, որ Ֆրանսիայի ոստիկանությունը սլյալ շարածին փաստորն ըոլոր հանցագործություններ լայնաց է հայտնաբեր:

ցանդութեալ պատմութեան մաս՝ «Ֆարառ» թերի և յավաներով, Կովկասից (հիմնականում Վրաստանից, Զեչնիայից եւ Դայաստանից) էկածների մի խճավկրում հիմնավորվել է Լազուրի ափին։ Ոսիկանությունում նույն են, որ այդ շրջանում «ռուսական» ճաֆիայի անդամները սկսել են հաստատվել մոռավորացնես մենա տարի արած։

Թերը գրում է «օրուների» առանձնահատուկ դաժանության նախին, օրինակ թերելով անցյալ շաբաթ Նիցցային ժեղու ումեցած ընդհարումը, երբ 4 չեղեններ ծխախոհի կրղակի մոտ անգրորդն ծեծեցին մի ոսիկանի, աղայ թողեցին, որ մեռնի ավտոմետնայի մոտ։ «Այդ նարդիկ չունեն սկզբունքներ, բարյականություն կամ կանոններ եւ հաճախ զինված են ինուու մինչեւ ատամները», դաշնում է ոսիկանության սպաներից մեկը։

Երեկ լրագրողների հետ հանդիմեցին ՀՀ մշակույթի նախարարության ժամանակակից արվեստի վարչության դեմ Սփյառհանու ժարությունյանը, Զաջորություն գտնվող Մինաս Ավետիսյանի քանզարանի և մասնակի համար արդի պատճենաբառում՝ «Մինաս Ավետիսյան հիմնարդար» նախագահ Արման Ավետիսյանը եւ Վերականգնող Արժանիկ Հովհաննիսյանը։ Հանդիման թեման առնչվելու է հայ անվանի գեղանկարիչ Մինաս Ավետիսյանի երկու որմնանկարների վերականգնմանը եւ դրամ ՀՀ Կառավարության շեմին տեղադրելու։ Դիւցեցմենք, որ կառավարության ֆինանսավորմանը մենք տարի առաջ վերականգնեց Մինասի «Թորոս Ոռովիկի ծնունդը» որմնանկարը, եւ այն արդեն իր տեղու է գտել նկարչի թանգարանում։ Հայ եւ իշալացի վե-

Լրագրողներին հետարրնրմ էր, թե ինչպես են վերականգնելու մաս-մաս անջատելով, տեղափոխելով, թե այլ կերպ: Մը Յովան հանճիսյանը մանրամասնեց. «3-4 սմ հաստություն ունեցող դաշտը, որի վրա որմնանկարներն են, կրային, աղակաված ժերտեր կիեռացվեն եւ կմնա ընդամենը 3 նմ հաստությանը բարակ ժերտը, որը ինչպես կտավը կոլորվի համադասախան ժեխմիկայով»: Կտեղափոխվի Երեւան ու կտեղադրվի հատուկ դատավայրերի, 50 տարվա դադարական երաշխիք է աղահիպում:

Մոս 15 թվականի ունեցող որմնանկարների տեղափոխությունները դժվարություն չի ստեղծում եւ ննան գործընթացն ընդունակ է:

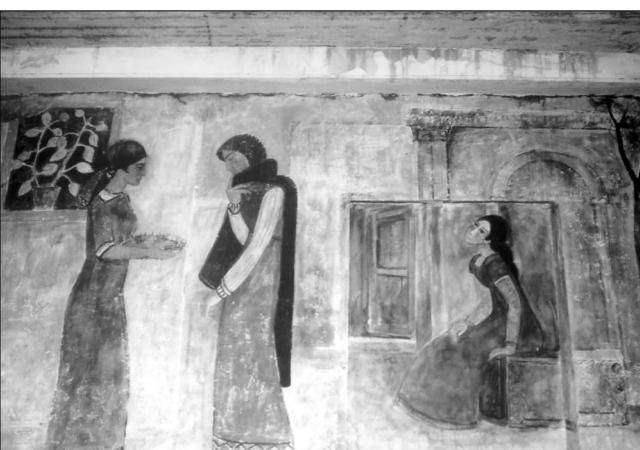
Մինասի «Տանդիպում» եւ «Խոչքորի մո՞տ» որմնանկարները վերականգնվում են

բականգոտ մասնագետների աշխատանքը բարձր է գնահատվել մասնագետների կողմից ու հենց նրանց է վստահվել այս տարի կառավարության հատկացված 20 միջինոն դրամը՝ Մինաս Ավետիսյանի 37 տարի առաջ Վրձնած «Խաչքարի մու» եւ «Համեղիում» որմնամկանների վերականգնողական աշխատանքները:

Հիմնադրամը, որ դատախանառուն է Գյումրիի Եկեղեցութեանկան գործարանի ճաւարանի մասնաւոնում գտնվող եկուուրմանկարների Վերականգնման աշխատանքների առնչությամբ, մասնագետների հետ լուսամնապիրել են դրանց բաղադրությունը, խությունը եւ այլն: Վերականգնողական աշխատանքները կընթանան երեք փուլով, որոնին նախատեսվում է ավարտել ու ՀՀ կառավարության նիստերի դաիլինում ժողացրել նոյեմբերի 3-ին: Այօր Երեան կժամանի իտալացի հայտնի ռեստորանու ֆարթիցին Յակոպինին ու հայ մասնագետների հետ կնամակցի 1-ին փուլի աշխատանքներին: Վերջինս մասնակցել է Մինասի առաջին որմանկարի Վերականգնողական աշխատանքներին:

Արման Ավետիսյանը ցավով նոց, nr 88-ի ավերիչ Երևանաւոցից մասսամբ բանդվել, հետազոյն նաեւ ուսանց ձեռքով բանդվել են այն ժեմեները, որոնց միջնադաշտում, ճաշաւանային հասվածներում կանգուն էին մնացել Սինասի որմնանկարներով դաւելը: Ներկայում ցատը վերականգնելու և ոչնչացնելու փրկելու կարիք ունեն եւս 6 որմնանկարներ, որոնք մեծ ջամանից ընորհիկ հնարավոր ե եղել դահլիճներ: Արման Ավետիսյանը ընորհակալություն հայսնեց ՀՀ կառավարության՝ վերականգնողական աշխատանքներին 20 միլիոն դրամ հատկացնելու եւ նաեւ մասսավիրներին, դահանջվող վերականգնողական նյութերը առանց բաշխության հերկելու համար:

«Ազգի» այն հարցին, որ կառավագորթյան շեմում որմնանկարները հսկանելի չեն լինի հանրությանը, սկզ Յարությունյանն ասաց, որ կառավարության աշխատակազմի հետ հաճախական եղանակով բաց դրամական մելք օր կազմակերպվի բաց դրամերի օր ու ցանկացողներին տրվի հնարավորություն՝ զմայլմելու այդ որմնանկարներով։ Նա նաև տեղեկացրեց, որ Շիրակի մարզում բացի Մինաս Ավետիսյանի որմնանկարներից, ինչ թէ այս դասհղանվել են Հովհաննես Մինասյանի (Օնիկ) որմնանկարները, եւ դրանք վերականգնելու ցանկություն է հայտնել Գյումրիի բաղաբաղեթը, որդեսզի այդ աշխատանիները մնան մարզում ու մարզը դարձնեն մշակութային կենտրոն։

ված է ամբողջ աշխարհում: Յիշեցնեն, որ վերջին կառավարության որոշմանը յուրաքանչյուր անձ կամ կազմակերպություն կարող է իր վրա վերցնել որմնանկարների վերականգնման աշխատավայրերի ֆինանսավորումը, բայց միեւնույն է, որմնանկարները եղել ու մնալու են դետույան ճշակութային արժեթիվներ: Արդեօք աշխատավայրեր են սարվում ու բանակցություններ են գործ իշխանության մասնագետների հետ Հայաստանում եկող սարի վերականգնությունների դրյանը բացելու ժուրչը, տեղեկացրեց ոլորշի դատասի խանատու Սոնա Հարությունյանը:

ՄԱՐԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱ

Փարիզում լույս է տեսել հայ մշակույթի մեծերին նվիրված գիրք

Փարիզի «Եղիղով» հրատարակչությունը լուս է ընծայել Հայր Հայանի «Պահապահության 101 կարկառուն դեմքեր» աշխատությունը: Եթինակը Սեւիի Սամուել-Մուտադ Վարժարանի նախկին սան է, արեւադան լեզուների, ինչուն նաև Վակերագրերի մասնագետ: Նա երեք ասանամյակ աշխատել է Ֆանափայի տեղեկագիտության և պատմաաշկայի ազգային հետազոտական ինստիտուտում, զբաղվելով Վակերագրերով և արխիվներով: Եկա ժամանակ թղթակցել է Փարիզի «Աշխարհ» թերթին և «Սոր սերունդ» կազմակերպության «Պայասան» ֆրանսերեն լուրերականին: Փարիզի արվածան Ծափիի եկեղեցու աշտմաբետն է:

Ֆրանտեսկ լուս ետած գրի գլխավոր նորատակն է հայ համայնքին, ինչպես նաև ֆրանչիացիներին ծանոթացնել հայ ճշակույթի մեջ ակնառու դեր խաղացած գործիչների հետ։ Խնչո՞ւ հենց 101 ակնառու դեմք։ Քեղինակն ասում է, որ դա ընդունված թիվ է և «լավ է հնում»։ Այս գործիչները ճարտարաբեռության ու անդակագործության, կիոնյի, գրականության, թատեսության, կրոնի ու եկեղեցու, քարոզնի ու ուսուցների ներևականության մեջ են։ Անձանտ լին ամառավայրը սպա-կայացված են 1-2 ստեղծագործությամբ, քարմանությամբ։ Նախարանը գրել է Վենետիկի «Կա Ֆուլկարի» համալսարանի դասախոս Պողոս Լետն Ձեմիյանը։ Կազմի առաջին էղում Արշիլ Գորկու Ըկարներից մեկի վերատրությունն է, վերջին էջում Արթել Ամենամայի «Հայկական դանեթեն» նկարի վերատրությունը։ Գիրք լույս է տեսել 1000 օրինակ տպաքանակով։

Դայր Երաշյանը մտադիր է եկող սարի վերահրատարակել իր գիրքն.

Գրում ներկայացվում են 4-րդ դա-

CENT et UNE
FIGURES

~~de la~~ CULTURE ARMENIENNE

զան միջոցառումների հասուլքն օգտագործում է Հայաստանի սահմանամերձ բնակավայրերի մշակութային գարգամանն օժանդակելու նղատակով: Կազմակերպության մասնակցությամբ ամեն տարվա դեկտեմբերին Ֆրանսիայում անցկացվում է բարեգործական տոնականոց: Հայր Հրայցանի գիրի հնարավոր կիրանի ծեռ բերել այս տարվա տոնականում:

Կյանի 87-րդ տարում վախճանվել Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի հիմնադիր, հանրապետության վաստակավոր ուսուցիչ, Մովսես Խերենացու մեջալավակիր, Պատվո նշանակած Գոհար Աղասու Չարենցունակուն:

Ծնվել է 1923 թվականին Գյուլ
Իհում: Ավարտել է Երևանի դես-
կան կոնսերվատորիայի դիրիժոր-
կան բաժինը՝ ուսանելով դրամֆետ-
ամականին: Աշխատել է պահա-
պանական գործություններում:

ԱԵՐԸ ԽԱՅԵՐԵՆ ԵՒ ՌՈՒՍԵՐԵՆ ԼԵզունե-
ՐՆՎ:

1993 թ. Ա. Խաչարյանի 90-ամյակի առթիվ ԱՄՆ-ում Գոհար Յարությունյանի նեկավարությամբ Փաստենայի սիմֆոնիկ նվազախումբը հանդես է եկել Կոմդրովի հոգու ստեղծագործությունների կատարումով։ 2003 թ. Ա. Խաչարյանի 100-ամյակի կաղապարությամբ ցուցահանդես է կազմակերտել Մոսկվայի Սկարաբեսի բանականը։

Գոհար Դարնիքյունյանն իր անքա-
սիր աշխատանի համար արժանացել
է մետական բազում դարձնեների:
1976 թ. դարձնեատըլել է ԽՍՀՄ բարձ-
րագույն կրթության նախարարության
դասվորով, 1985 թ.՝ ԽՍՀՄ մշակույ-
թի նախարարության դասվորով:
1999 թ. Գոհար Դարնիքյունյանի անու-
նը ընդգրկվել է Շենքրիջի համալսա-
րահի կենսագրական տեղեկատուում:

Գոհար Դարնիքյունյանը իրեն ծա-
նալունենի հուեւում կման որդես
արվեսի անխունց մշակ, իր գործին
ու կոչմանը նվիրված վառ անհատ-
կանություն:

Գոհար Դարնիքյունյանի վերջին
հրաժեշտ տեղի կունենա Ա. Խաչա-

բյանի տուն-թանգարանում՝ սեղմեմ-
բերի 3-ին, ժամը 13-15-ը:

